

rò sense entranyes ni sensibilitat, que, en ares del Turisme, s'han fet rics a costa de destruir materialment i espiritualment aquella paradisiàca "Illa de la Calma" on tot era bona i patriarcalisme -una autèntica Arcàdia feliç-, hi compareix puntualment i amb els tòpics de consuetud, animant, com acolorit teló de fons, la trista, banal, ensopida història d'aquells dos infeliços enamorats, que acabarà malament.

Un llenguatge gris, però amb excel·lents titulacions

Tractant-se d'un assumpte i d'una acció que tenen com a escenari l'illa de Mallorca i com a personatges uns veritables mallorquins, no hauria quedat del tot malament, ans al contrari, la presència a les pàgines de la novel·la, tangencialment babilònica, dels deliciosos dialectalismes propis de la parla il·lenca i d'una bona dosi de les no menys saboroses locucions i dites que, quan s'expressa en la seva llengua, utilitzat aquella bona gent. Però tot això no hi és. Precisament, pel que fa al diàleg, decepciona profundament el to, al meu entendre totalment inadequat al tarannà dels personatges, que l'autor s'inventa. Llevat del Joan, a qui escau una certa dosi de la pedanteria pròpia de l'intel·lectual de via estreta, els altres, sobretot els pares de la protagonista, no s'expressen amb la naturalitat i la fàcil planera que els correspondria, sinó que ho fan emprant una terminologia i una sintaxi convencionals, que, francament, els ve gran.

Un encert molt remarcable del llibre és, al meu entendre, la seva divisió en capítols bastant breus -de quatre o cinc pàgines en mitjana- que donen al lector una grata sensació d'alleugiment en la tasca que s'ha imposat d'engullir-se sense empatx l'obra que ha pres il·lusionadament en les seves mans. Una altra particularitat mereixedora d'esment és l'exquisida qualitat poètica que l'autor ha sabut donar a tots i cadascun dels títols dels capítols en qüestió: trenta-cinc títols, trenta-cinc perles fines! Tant és així que, llegint l'índex abans de fullejar l'obra, un hom podria creure que el que té a les mans no és pas una novel·la o cosa semblant, sinó un recull d'encisadors poemes, d'aquells que ara ja no s'estilen i que, tanmateix, de vegades, la gent d'una certa edat encara voldrien llegir a l'horabaixa.

Aclariments i excuses (si és que cal dar-les)

El meu comentari ha sortit així d'aspre i malagradós. Ho sento per en Gabriel Janer i Manila, que no hi té cap culpa. I és que, en el fons de la qüestió hi ha que, d'ençà que vaig passar la dolorosa experiència de llegir un bon nombre de pàgines del famós "Ulisses" de James Joyce, estic molt "sensibilitzat" davant la novel·lística d'avui i no puc menys que mirar-me-la amb una gran prevenció. Espero que, amb el pas dels anys, se m'anirà cicatritzant la ferida. De moment, la lectura d'"El nom de la rosa", d'Umberto Eco m'ha reconciliat una mica amb la novel·lística i amb els novel·listes de les nostres calendes; però, vaja, no prou com per a estar tranquil. Les coses, quan estan desgavellades, costa molt d'arranjar-les i restituir-les al seu ordre i estat primitius. I, és clar, de vegades paguen justos per pecadors... A mi, sincerament, els rius de Babilònia m'ha semblat que baixaven tristos, igual com els veï el salmista, que ens diu que el feien plorar.

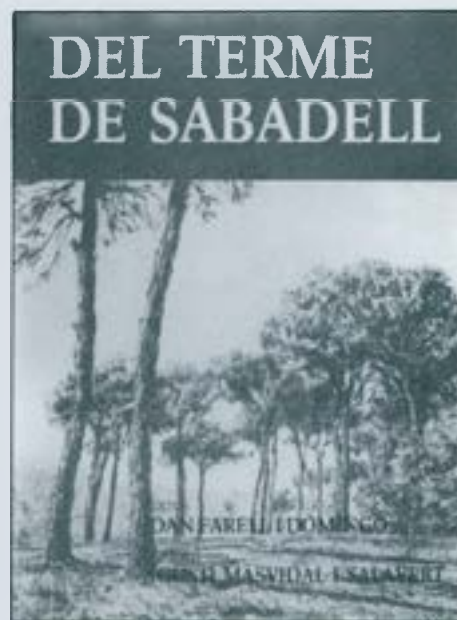
Una bona passejada pels voltants de Sabadell

per P. R. G.

Això és, ni més ni menys, el que han fet, prenent-s'ho amb calma i, naturalment, per etapes, el Joan Farell i l'Agustí Masvidal, dos sabadellencs que no són precisament uns joves de la primera volada, però que -diguem-ho en honor de la veritat- tanmateix ho semblen, perquè tenen allò tan enviable que se'n diu la joventut d'esperit: l'entusiasme, la curiositat a flor de pell, la il·lusió i una invencible resistència al desànim. Han resseguit jo diria pam a pam tota la zona rural del nostre terme -per a ells, la zona urbana ja no té secrets- i al capdavant del seu deambular ens han ofert ressenya viva, precisa i fidedigna del que han copsat en un llibre de bon veure on text i il·lustracions es complementen escaientment i que posseeix la rara virtut de fer-nos respirar les flaires d'aquella bella parcel·la vallesana on la nostra ciutat està assentada i que constitueix el seu entorn immediat.

"Del terme de Sabadell" es titula el llibre, el qual, dit sigui de passada, és bellament editat i reuneix unes característiques tipogràfiques força remarcables. No és un llibre luxós, d'aquells que de vegades ens enlluernen i en els quals la relació entre el continent i el contingut no és precisament la correcta, sinó un llibre que se situa folgadoament en un nivell satisfactori de dignitat i correcció i que denota exquisida cura en el seu plantejament i tot al llarg de la seva confecció. El seu format més aviat gran (21x27,5 cm.) permet una bona reproducció dels dibuixos que l'il·lustren, de l'Agustí Masvidal, tan fins i matisats, els quals van a tota plana acompanyant el text corresponent al tema, que és la part de l'obra que es deu al Joan Farell. El total del volum és d'unes cent cinquanta pàgines, de les quals es pot ben afirmar que no n'hi ha ni una que hi sobri o que desentoni de les altes, o que baixi de to: l'obra té una consistència perfecta i el seu interès no sofreix minva ni decau en cap dels seus setanta-quatre epígrafs.

Són, en efecte, setanta-quatre els temes concrets que conté. Masies, esglésies, boscos, torrenteres, fonts i indrets diversos de la nostra rodalia hi van apareixent com a fites de la caminada dels dos autors, aqueixa visita exploratòria -o, més pròpiament parlant, de redescoberta- que animosament i amb els ulls ben oberts hi han fet. Sense recórrer ni remotament al tòpic, ans al contrari amb una frescor deliciosa i, a més, amb una riquesa de lèxic que arriba a sorprendre'ns, el Joan Farell ens va descobrint la bellesa i l'encís d'aquest paisatge tan nostre però malauradament tan poc conegut i valorat per nosaltres. Quan hi escau, una digressió històrica àgil i concisa, sempre ben docu mentada, ve a donar-nos la deguda perspectiva d'antiguitat a allò que ens descriu: quan fou construïda aquella masia, com se'n deia anys enrera, quines famílies l'han habitada, quins fets més o menys rellevants s'han pro-

duït al seu entorn...

Com era d'esperar, al costat de les efluents líriques suscitades ací i allà per la bellesa del que està contemplant, o per les circumstàncies del moment en què s'escaigué l'arribada al lloc de què ens dona notícia, el Joan Farell no es pot estar de deixar escrites, manta vegada, dolgudes frases de lamentació davant les destrosses greus, sovint irreparables, que va observant al seu pas, tant pel que fa a masies i cases de concreu que ara estan en ruïna o que han estat barroerament desfigurades com pel que fa a paratges naturals que, per haver estat desconsideradament tractats, han perdut aquell encís que tenien uns anys enrera. Aquesta nota sentimental és un dels elements que, almenys per a nosaltres els sabadellencs, confereixen un complementari valor entranyable a l'obra, ja de si mateixa prou valuosa com a testimoni objectiu d'una realitat geogràfica catalana, molt petita si voleu, però d'enorme interès general, en aquest precís moment històric en què, com es pot veure i preveure, s'inicia un dels canvis més radicals que mai s'hagin registrat en les relacions entre l'home i la natura i el territori.

Una obra com la qua estic comentant és, al meu entendre, altament meritòria i no podria deixar-se passar sense esment entre nosaltres. És encoratjador constatar la bona acollida que tingué en el moment de la seva aparició, la passada Diada del Llibre. I és d'esperar que continuï suscitant curiositat i interès en la gent de casa nostra i que es conegui i divulgui entre el jovent, car així s'aconseguiran els objectius que han perseguit els autors en realitzar-la, i que no són altres que contribuir a fer conèixer i estimar una mica més aquesta realitat global que ells tan bé coneixen i tan profundament estimen que es diu Sabadell.